

Republika Hrvatska
Županijski sud u Varaždinu
Varaždin, Braće Radić 2

OPĆINSKI KAZNENI SUD U ZAGREBU		
1 PRIMLJENO		
neposr. poštom	15-07-2019	obično prepor.
u	prim.	pril. kn
pristojba		

Poslovni broj: 22 Kž-182/2018-4

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Županijski sud u Varaždinu, u vijeću sastavljenom od sudaca toga suda Rajka Kipkea, kao predsjednika vijeća, te Nade Marincil i Igora Pavlica, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničarke Ane-Marije Runjić, u kaznenom predmetu protiv okrivljene Željke Markić, zbog kaznenog djela iz članka 149. stavka 2. Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12, 56/15., 61/15. i 101/17; dalje: KZ/11), odlučujući o žalbama privatne tužiteljice Ane Marije Simić i okrivljene Željke Markić podnesenim protiv presude Općinskog kaznenog suda u Zagrebu broj 32 K-848/2016-58 od 15. siječnja 2018., u sjednici održanoj 5. lipnja 2019.

riješio je

I./ Prihvaća se žalba optužene Željke Markić, ukida se presuda Općinskog kaznenog suda u Zagrebu broj 32 K-848/2016-58 od 15. siječnja 2018. i predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje pred drugim sucem.

II./ Uslijed odluke pod točkom I./ žalba privatne tužiteljice postala je bespredmetna.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Općinskog kaznenog suda u Zagrebu proglašena je krivom optužena Željka Marić za kazneno djela klevete iz čl. 149 st. 1. i 2. KZ/11 za koje je temeljem čl. 149. st. 2. u vezi s čl. 42. KZ/11 osuđena na novčanu kaznu od 60 (šezdeset) dnevnih iznosa u visini dnevnog iznosa od 100,00 kuna, ukupnog umnoška 6.000,00 kn (šestisuća kuna). Na temelju čl. 56. KZ/11 optuženici je izrečena uvjetna osuda tako da se navedena novčana kazna neće izvršiti ako o u vremenu provjeravanja u trajanju od jedne godine ne počinu novo kazneno djelo. U slučaju opoziva uvjetne osude okrivljenoj Željki Markić je naloženo da izrečenu novčanu kaznu plati u roku od u roku od 30 (trideset) dana od pravomoćnosti odluke o opozivu uvjetne osude te je upozorena da ukoliko novčana kazna ne bude plaćena u navedenom roku, a ne budu postojali uvjeti iz članka 42. stavka 7. KZ/11, naplatit će se prisilno putem ovlaštene institucije, sukladno odredbama posebnog zakona. Ako se novčana kazna neće moći ni prisilno naplatiti u roku od 3 mjeseca, sud će uz pristanak optuženice donijeti odluku o zamjci novčane kazne radom za opće dobro, na način da se jedan dnevni iznos zamijeniti s 2 sata rada, pri čemu rad za opće dobro ne smije premašiti 720 sati, a ako ne pristane na rad za opće dobro ili ga ne izvrši, novčana kazna, odnosno rad za opće dobro zamijenit će joj se kaznom zatvora u skladu s odredbom članka 43. KZ/11.

Na temelju čl. 151. KZ/11 optužena Željka Markić obvezana je o svom trošku zatražiti javnu objavu pravomoćne presude u cijelosti u tiskanom i internetskom izdanju Jutarnjeg lista u roku od 15 dana od pravomoćnosti presude.

Temeljem čl. 158. st. 3. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/11., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.; dalje: ZKP/08) privatna tužiteljica Ana Marija Simić je s imovinskopravnim zahtjevom upućena na parnicu.

Na temelju čl. 148. st. 1. u vezi s čl. 145. st. 2. toč. 6. ZKP/08 optužena Željka Markić je obvezna naknaditi troškove kaznenog postupka u paušalnom iznosu od 2.000,00 kuna koji je iznos dužna uplatiti u državni proračun Republike Hrvatske u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti presude, te nužne izdatke privatne tužiteljice i nagradu i nužne izdatke punomoćnice privatne tužiteljice u iznosu koji će biti određen posebnim rješenjem.

Protiv navedene presude žali se optužena Željka Markić po braniteljici Ivani Semov, odvjetnici iz Odvjetničkog društva Planinc, Šoljić i Partneri d.o.o u Zagrebu zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede kaznenog zakona te zbog odluke o kazni, odluke o troškovima postupka i odluke o javnom objavljivanju presude s prijedlogom da sud drugog stupnja žalbu usvoji, ukine prvostupanjska presuda i predmet vrati na ponovno suđenje.

Protiv navedene presude žali se i privatna tužiteljica po opunomoćenici Zrinki Bojanić, odvjetnici u Zagrebu zbog odluke o kaznenoj sankciji s prijedlogom da nadležni županijski sud preinači pobijanu presuda u dijelu koji se odnosi na visinu kazne.

Okrivljena Željka Markić nije odgovorila na žalbu, dok je privatna tužiteljica putem svoje punomoćnice podnijela odgovor na žalbu bez prijedloga o postupanja sa žalbom optuženice.

Žalba optužene Željke Markić je osnovana, uslijed čega je žalba privatne tužiteljice zbog odluke o kazni postala bespredmetna.

Žaliteljica pobija presudu suda prvog stupnja zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, čiji oblik doduše ne naznačuje, ali prema sadržaju žalbe proizlazi da smatra ostvarenom bitnu povredu iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08, u vidu proturječnosti izreke i razloga presude, u vidu nejasnoće i znatne proturječnosti razloga o odlučnim činjenicama, izostanku razloga o odlučnim činjenicama, te i pravovremenosti privatne tužbe.

Nije u pravu žaliteljica kad dovodi u pitanje pravovremenost tužbe navodeći da u pobijanoj presudi nema niti jednog razloga o toj odlučnoj činjenici.

Točno je da sud prvog stupnja u obrazloženju pobijane presude ne obrazlaže posebno zbog čega smatra da je privatna tužiteljica pravovremeno podnijela privatnu tužbu, no sud na pravovremenost tužbe pazi po službenoj dužnosti jer je to jedna od osnovnih procesnih pretpostavki da bi se moglo postupati po privatnoj tužbi, te bi u slučaju nepravovremenosti privatna tužba bila odbačena. Pritom žaliteljica tijekom prvostupanjskog postupka nije ni isticala prigovor nepravovremenosti tužbe, već to ističe tek u žalbi. Prema odredbi čl. 61. ZKP/08 privatna tužba mora se podnijeti u roku od 3 mjeseca od dana kada je ovlaštena fizička osoba saznala za kazneno djelo ili počinitelja. U predmetnom slučaju inkriminirani intervju je objavljen 21. veljače 2016., a privatna tužba je zaprimljena na Općinskom

kaznenom sudu u Zagrebu 23. svibnja 2016. uz naznaku „preporučeno“, a iz priložene omotnice jasno je vidljivo da je predana na poštu preporučeno 20. svibnja 2016. Prema čl. 89. st. 3. ZKP/08, kada je izjava predana poštom preporučenom pošiljkom, dan predaje pošti smatra se danom predaje onom kome je dostavljena, što u konkretnom slučaju znači da je privatna tužba predana sudu 20. svibnja 2016., dakle prije isteka roka od 3 mjeseca od dana objave intervju odnosno od saznanja privatne tužiteljice za djelo i počinitelj u smislu navedene odredbe čl. 61. ZKP/08.

Međutim, u pravu je žaliteljica kad sadržajno ukazuje na proturječnost izreke i obrazloženja kao i samog obrazloženja o odlučnim činjenicama u pobijanoj presude, navodeći da je prema izreci pobijane presude optuženica proglašena krivom za kazneno djelo klevete "jer je iznijela niz neistinitih činjeničnih tvrdnji" u tiskanom izdanju Jutarnjeg lista pod naslovom "Nova inicijativa Željke Markić-Rad nedjeljom zakonski će se morati plaćati dodatno. I to nije ideološko nego ekonomsko pitanje.", koji intervjuu sadrži i kao inkriminirajuće neistinite činjenične tvrdnje za koje je tijekom prvostupanjskog postupka utvrđeno da su istinite.

Naime, u obrazloženju prvostupanjske presude utvrđena je istinitost djela činjeničnih tvrdnji koje je optužena Željka Markić iznijela u predmetnom intervjuu, i to: da je privatna tužiteljica Ana Marija Simić LGBT aktivistica, da je tri godine zaredom bila birana u Povjerenstvo za neprofitne medije (dalje u tekstu: Povjerenstvo), da je to isto Povjerenstvo dodjeljivalo sredstva portalu Vox Feminae te da je Marta Šušak u vrijeme davanja intervju bila partnerica privatne tužiteljice. U odnosu na činjeničnu tvrdnju da je Marta Šušak bila stručna suradnica portala Vox Feminae, sud prvog stupnja utvrdio je da se ne radi o istini, ali da je optuženica imala razloga vjerovati da govori istinu jer u javno dostupnim informacijama, objavljenih na impressumu portala Vox Feminae Marta Šušak bila na popisu stručnih suradnika tog portala. Međutim, sud prvog stupnja zaključuje da su navedene istinite činjenične tvrdnje samo poslužile optuženoj Željki Markić da pojača dojam preostalih neistinitih činjeničnih tvrdnji iznijetih u intervjuu u odnosu na privatnu tužiteljicu, kako bi i te činjenične tvrdnje prikazala istinitim te optuženicu proglašava krivom za kazneno djelo klevete u odnosu na cijeli sadržaj intervju u djelu odgovora na pitanje u kojem se spominje privatna tužiteljica.

Takvo obrazloženje u proturječnosti je sa samim sobom, kao i s izrekom presude. Kazneno djelo klevete može se počiniti samo namjernim iznošenjem neistinite činjenične tvrdnje. Da bi ostvario obilježje kaznenog djela klevete, počinitelj mora biti svjestan da činjenična tvrdnja koju iznosi ili prenosi nije istina, da može škoditi nečijoj časti ili ugledu te hoće ili je siguran u nastupanje zabranjene posljedice, a pritom je privatni tužitelj taj koji mora dokazati postojanje svih obilježja kleveta, pa tako i da je činjenična tvrdnja neistinita, kao i namjeru optuženika. Dakle, u slučaju kada je dokazana istinitost činjeničnih tvrdnji za koje se optuženica tereti, iste nemaju obilježje klevetničke tvrdnje budući da je bitan sadržaj kaznenog djela klevete neistinitost izjave, pa dokazom istinitosti nema kaznenog djela klevete.

U pravu je žaliteljica i kad osporava osnovanost zaključaka suda prvog stupnja u odnosu na ostatak djela intervjuu u odnosu na koji je sud prvog stupnja utvrdio da se radi o neistinitim činjeničnim tvrdnjama, kako u odnosu na utvrđenje da je doista riječ o neistinitim tvrdnjama, tako i namjeri optuženice za prenošenjem upravo takvih neistinitih tvrdnji.

Međutim, u odnosu na navedeni dio pobijane presude prije svega valja istaći da je sud prvog stupnja, utvrđujući neistinitost inkriminiranih činjeničnih tvrdnji, pošao od pogrešne pretpostavke da je u ovom postupku teret dokaza na optuženici, dakle da je ona trebala dokazati istinitost iznijetih činjeničnih tvrdnji.

Protivno navedenom, kod kaznenog djela klevete vrijedi opće načelo u dokazivanju, odnosno privatna tužiteljica je ta koja je morala dokazati da se radi o neistinitim činjeničnim tvrdnjama i uvjeriti sud da je optuženica počinila kazneno djelo za koju je optužuje.

Sud prvog stupnja zaključuje da navodi optužene Željke Markić da je privatna tužiteljica Ana Marija Simić kao LGBT aktivistica bila u sukobu interesa kao članica povjerenstva za neprofitne medije, "da tri godine sjedeći u povjerenstvu nije podigla glas i kao članica povjerenstva tri godine za redom nije ustala protiv nepravilnosti i privilegiranosti određenih udruga i medija, pa da je to učinila danas bi bila vjerodostojna, te u konačnici, na žalost u ovim okolnostima kako zbog toga haranga protiv ministra Hasanbegovića čita kao pokušaj zadržavanja nezakonitih stečenih privilegija", predstavljaju neistinite činjenične tvrdnje jer optuženica nije dokazala da se radi o istini. Takav zaključak sud prvog stupnja u bitnom temelji na obrazloženju da optuženica nije raspolagala nikakvim službenim podacima iz kojih bi proizlazile navedene tvrdnje, pa tako navodi da prema službenim podacima nikad nije utvrđeno postojanje sukoba interesa u radu privatne tužiteljice u Povjerenstvu, niti da je privatna tužiteljica kao članica Povjerenstva stekla imovinsku korist, međutim ne daje razloge o opravdanosti uvjerenja optuženice da govori istinu, a koje uvjerenje optuženica argumentira.

Sud prvog stupnja s jedne stran utvrđuje kao istinite činjenične tvrdnje da je privatna tužiteljica bila LGB aktivistica i članica Povjerenstva za medije koje je dodjeljivalo sredstva neprofitnim medijima, pa tako i Vox Femine koje je podržavalo takvo životno opredjeljenje, a za kojeg je prema javno dostupnim informacijama radila i životna partnerica privatne tužiteljice, što doista daje razloga za sumnju u nepristranost privatne tužiteljice, dok s druge strane sud prvog stupnja ne daje razloge zbog čega smatra da je optuženica znala da iznosi neistinu u odnosu na postojanje sukoba interesa. Sud ne daje razloge o tome zbog čega je upravo Vox Femine portal dobio novčanu potporu od strane Povjerenstva, i što je to privatna tužiteljica kao članica Povjerenstva konkretno učinila protiv nepravilnosti i medija na koje optuženica ukazuje, primjerice navodeći, osim gore navedenih istinitih činjenični tvrdnji, da je tijekom 3 godine rada povjerenstva 88% dodijeljenih sredstava 1.300.000,00 eura raspodijeljeno tek na 12% portala koji su se prijavljivali, a u tih 12% je bio i upravo Vox portala za koji se prema javno dostupnim informacijama vezivalo ime životne partnerice privatne tužiteljice. I prema stavu ovog suda drugog stupnja, zasad je u pravu je žaliteljica kad smatra da to što sukob interesa u radu privatne tužiteljice u Povjerenstvu nije službeno utvrđen ne znači da istog nije i bilo, odnosno da optuženica nije imala razloga vjerovati da ga sukoba interesa ima pa su u tom kontekstu nema odlučnih činjenica o postojanju subjektivnog elementa djela.

Naime, u slučaju kad sud utvrdi da se radi o neistinitim činjeničnim tvrdnjama, treba na jasan i nedvojbjen način utvrditi namjeru optuženika da iznese neistinite činjenične tvrdnje, odnosno navesti razloge zbog kojih sud smatra da je optuženik postupao u namjeri da naškodi časti i ugledu privatnog tužitelja.

Prema obrazloženju pobijane presude proizlazi da je optuženica na temelju istinitih činjeničnih tvrdnji stekla dojam o postojanju brojnih sukoba interesa u radu Povjerenstva, ali i

konkretno postupanju privatne tužiteljice, za što optuženica iznosi i dodate razloga zbog čega je konačni zaključak suda prvog stupnja da je optuženica znala da iznosi neistinu zasada u proturječju s takvim obrazloženjem. Pritom nije zanemarivo da tema spornog Intervjua nije bila privatna tužiteljica te je u intervjuu obuhvaćen širok spektar pitanja koja se tiču dosadašnjeg djelovanja optuženice u hrvatskom društvu i planova za buduće djelovanje te njezino osobno viđenje aktualnih društvenih tema kao što su konzervatizam, uvođenje neradne nedjelje, potrebe jačanja obitelji i utjecaju Crkve u Hrvatskoj na društvo, preko nastalih društvenih podjela u hrvatskom društvu i tzv. trenda harange, kritike vladajućih političkih stranaka do lustracije. Pitanje u okviru kojeg je spomenuta privatna tužiteljica glasilo je: "Podržali ste ministra Hasanbegovića u smjeni Povjerenstva za neprofitne medije. Koji su bili razlozi za to i kako ocjenjujete rad neprofitnih medija?"

Valja napomenuti da nije u pravu žaliteljica kad tvrdi da činjenične tvrdnje koje je sud utvrdio neistinitim, predstavljaju vrijednosne sudove optuženice o privatnoj tužiteljici, stvorene na istinitim činjeničnim tvrdnjama. Razlika između vrijednosnog suda i činjenične tvrdnje je u tome da se istinitost odnosno neistinitost činjenične tvrdnje može dokazati, dok se vrijednosni sudovi ne dokazuju. Vrijednosni sud je osobna i subjektivna tvrdnja kojom nešto označujemo kao dobro ili loše, pozitivno ili negativno, subjektivan stav o svojstvu nekog drugog koji nije podložan objektivnoj provjeri. Činjenična tvrdnja je ona koja objektivno tumačena sadrži određeni događaj, a čija se istinitost odnosno neistinitost može utvrditi. I prema stavu ovog suda drugog stupnja, pitanje postojanja sukoba interesa, postojanje nepravilnosti i privilegiranosti u radu Povjerenstva i uloga privatne tužiteljice u tome i njezine vjerodostojnosti u postupanju kao članice, jesu provjerljive činjenice, a ne vrijednosni sudovi.

Zbog navedenih razloga valjalo je prihvatiti žalbu privatne tužiteljice te ukinuti pobijanu presudu i temeljem čl. 483.st. 1. i čl. 484. st. 1. ZKP/08 riješeno kao u izreci rješenja.

U ponovljenom postupku sud prvog stupnja će ponovno provesti već provedene dokaze te druge dokaze za koje se ukaže potreba temeljem kojih će prije svega utvrditi da li su iznijete činjenične tvrdnje istinite, a potom će se baviti pitanjem da li je optuženica znala da iznosi neistinu imajući u vidu da je teret dokaza kod kaznenog djela klevete na privatnoj tužiteljici. U slučaju da utvrdi kako optuženica nije počinila kazneno djelo klevete, sud je dužan ispitati da li je iznijetim tvrdnjama počinjeno kazneno djelo teškog sramoćenja iz čl. 148. KZ/11. vodeći računa i o tome da je bitna razlika između kaznenog djela klevete i kaznenog djela teškog sramoćenja što je kod teškog sramoćenja za razliku od klevete moguće isključenje protupravnosti, uz uvjete i pretpostavke propisane u čl. 148.a KZ/11. Na temelju provedenih dokaza sud prvog stupnja će potom pravilno i potpuno utvrditi sve odlučne činjenice za koje se optuženica tereti, na koje će pravilno primijeniti kazneni zakon, te će donijeti novu pravilnu i zakonitu odluku, koju će valjano obrazložiti, kod čega će otkloniti bitne povrede odredaba kaznenog postupka na koje mu je ukazano ovim rješenjem.

U Varaždinu 5. lipnja 2019.

Zapisničarka
Ana-Marija Runjić v.r.

Predsjednik vijeća
Rajko Kipke v.r.

Za točnost otpavka – ovlaštteni službenik
Upraviteljica sudske pisarnice
Mirjana Badanjak